

Röjningen i Gävle

Huvudkälla: Gästriklands Kulturhistoriska Förenings meddelanden. Från Gästrikland 1951 – 1952.

I ”norra skogen”, en för de flesta en inte alltför välkänd plats, ligger den s k Röjningen, numera ägd av Gävle kommun.

Röjningen (även kallad Rödningen, Rödningen, Rönningen) ligger på skogsmark som en gång tillhörde hemmanet nr 3 i Sätra by, Hille socken, beläget vid gamla vägen norrut mot Strömsbro.

Röjningens äldsta historia är ganska oklar. Röjningen har måhända ursprungligen bestått av flera jordstycken som legat invid varandra och sammanslagits. Ett av dessa stycken är känt från 1700-talets mitt, den s k Isbergsröjningen. Enligt uppgift ägdes den av lotsåldermannen Jon Larsson Isberg (1680-1760). Hans måg Nils Jacobsson Sehlberg (1721-1800) blev ägare till det Isbergska dödsboet.

Jordägan innefattade en tomt, belägen i norra kanten av Röjningens övre del, Kalifornien. Här finns i dag några hus, varav tre är gamla timmerbyggnader. Längst i väster finns ett boningshus, som enligt traditionen byggts av en Sehlberg. Det kan vara sonen Carl Jacob Sehlberg (1752-1804) som låtit bygga stugan. Han var en människa med mycket andlig läggning som gärna ägnade sig åt Swedenborgska grubblerier (*Emanuel Swedenborg, 1688-1772, svensk vetenskapsman, bibeltolkare och teosof*). Stugan på Röjningen har utvändigt en markant prydnad. Över ingången sitter ett stort i trä skuret samt polykromt målat ornament, ”det allseende ögat”. Denna stora frontonfigur sattes sannolikt upp vid husets byggande.

Vid tomtens östra kant ligger ett mindre timmerhus, som lär ha innehållit studerkammare för C J Sehlbergs studieintresserade och originelle son Erik Sehlberg. I stugan fanns då även ett brygghus kombinerat med bagarstuga. Det tredje huset byggt av timmer är en ekonomibygnad.

Klockstapeln bredvid vaktmästarbostaden.

Foto: Janne Hall

Att Røjningen varit omtyckt av Gävleborna framgår av notiser från 1848 och 1849, i vilka en konditor i Gävle av sockenstämman i Hille begärde att ”å Sehlbergs Rødningen” få sälja konfekt, likörer m m. Begäran avslogs båda gångerna, man fruktade att folk skulle berusa sig. Hade dylik servering kommit till stånd kunde annars Røjningen ha förändrats till ett schweizeribetonat utvårdshus.

I stället kom Røjningen att bli ett tillhåll för skyttets intressenter. Där hade Gefle Skyttegille, grundat 1848, sina målskjutningar. Även Gefle Frivilliga Skarpskytteförening, bildat 1861, hade målskjutningsövningar där.

Klockstapeln med ”vällingklocka” från 1872 släpades varje skjutdag från sin plats till skjutbanorna där den användes vid markeringen, innan telefonen fanns. Sedan har den klämtat vid prisutdelningar.

Till sist skall nämnas att en liten nu helt försvunnen smedja legat vid södra ändan av den äldsta skjutbanan bakom stugan. Den lilla smedjan fanns kvar ännu i början av 1860-talet. I samma trakt, några tiotal meter vid sidan av den första blindingen på skjutbanan, finns en jordfast sten ca 1 x 1,5 m med inhugget ”1817 D: 10 Maj blef smedjan färdig”. Det får anses mycket troligt, att smedjan var en klensmedja, som Erik Sehlberg på sin tid byggt och använde. Stenen har på senare tid återfunnits på västra sidan av Sättravägen intill en garagelänga.

Bebyggelsen på platsen har givetvis under åren ändrats en del. Skytteföreningarna har sedan länge flyttat sina verksamheter till mer ändamålsenliga anläggningar. Men de gamla husen finns ännu kvar. Stugan är nu en mäss, ekonomibygnaden är nu förråd och verkstad. Huset med Sehlbergs studerkammare är ombyggt till vaktmästarbostad. Dessutom har en samlingslokal samt en expeditjonsbyggnad tillkommit. Gevärspanorna givit plats för Läkerol Arena och parkeringar.

1984 flyttade Folkdanslaget Rillen in på Røjningen som kommunens hyresgäst. Samlingslokalen rustades upp till en passande och gemytlig danslokal. Medlemmarna i Rillen arbetade under hela året ideellt med renoveringen. Invigning av Røjningens nya danslokal och nya hantverksstuga, (f d expeditjonsbyggnaden) skedde högtidligen lördagen den 16 mars 1985.

Mässen med ”det allseende ögat”.

Foto: Janne Hall